

Halsynzsch | **Egfrump**

1794 ՆԻՍՍԱՆ 19
 ՉԱՐՇԷՆՊԻՆ
 1878 ԱՊՐԻԼ 19
 ՄԻԻՆԱՏԻԻ ԷՐՃԻԵԱՍ
 1790 ՐԷՊԻԼ ԱԹՐ ՄԳ
 ԱԼԱՅԻՐԱՆԿԱ ՄԱՅԻՍ
 Ն՝ 3733

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Բաբին , 30 ապրիլ

Ֆիլեմոնը բռնկուեցին տէն բռնկնա Հէնրի
իւն Իթալիա գրաւը միւթէվէֆա Վիքթոր
Լիմանուէլին մախտուսի բռնկնա Ամէտէ
Բարիսէ կէլտիէր :

Պոմպալ, 29 ապրիլ

Ս. Բէթրսպուրի , 30 ապրիլ

Իբեմնս իորապօք Եյիհէ խէ տէ, դա-
նիբիւք ինչ նիբրիս ալեամիթլէրի հալեա
մէ վամ իթտիկինսն, միւշարիէյհն ի ի-
մէ ղոռու օրմասը մուհու դապիկինսն
յուլուսմագուս տոր :

ԱԺԱՆՍ ՊՕՐՏԷԱՆՈ

[illegible]

Ահալպլը բոլորիցընէ թէսէտտօրի իմ-
մէտի : Տէվլիթըն սէննիստէ ճըրհէան ի-
տէն միգաթըրաթ , գծուկէնին ինթըրաթնի
հալտ ալմուլ իթտիլիեօրաթ . Շարք մէ-
ն սէննիսի առնաթ գծուկէ հալ իտէսպիլէ-
ճըք տիր : Բօւստա տէվլթնինի , տիւնի
ասպրէ խարիհիստէ օարաթ իհրա իթմէք
իսթէնյալի մէմուրիեթիթի պաշա ջըգարմա-
նա նաալիլթըն իդրաթ խոնդունա պիլ ճըմա-
լէ տէվլթընէ իդրաթ իտիօրաթ :

1,0 Լորա , 30 ապրիլ

Լօրօտ Հարաւի վազգու պուլան պիր սիււ
այէ ճէճապ վիրաւիյի սըրաւաւ , Լիւ-Սթէ-
Փանօս մուաշէտօյնի ֆէսիսէ Լըվորաւնըն
Հապգը պուլանաւաւաւաւ , Վէ մէգըւր
Հազգը կէրէք Խէկիկէրաւ վէ կէրէք տիււ
իշտ ապրիլն իշին թալպ կլէտիկիկի կլււ
տիրալի տիր :

Թէ տարիքեաթը հարսիկէ կէրմիի թամ
իլէ տէվամ օլունուեօ :

ՏԱՌԻԼԻՅԷ
ԳԷ

14 U. C. 1835

Բուսիս օրոտուտու պոռչ դօմանանք
սապրդը կրան տիւղ Նիդգու հազրիթ լիւրի,
էվէլլէր կիւն, վարօրույա Ս, Ս-Սիւֆա-
նօտան Տէրիսաաւոթ իէ կէլիւնք, կիճէլի
վարօրան կէլիւրիւյ, տիւն սապուհլանէւ
Տօրմ-Պարդէնէ ընդմէշ, վէ ըսթիսպլը ա-
միդէաէն կէլէն սրապապր իւէ խալիֆի
թէնէրալ Թօթլըալէն վէ սալլիւր պապը ժէնէ-
րալլար սլիւրիլթէ օլտուգու հալտէ, Էթ-
արդ սրապլը ալիւրիւնէ ազիմէթ իլլէմիւ, վէ
թէնէրալը միւնթալիէյի Բուսիս պաշ գօ-
մանտուրը սրթթաթլըն յա զաթլէ հաղդէ-
թի Բարտիւրահիէ լաաղաւոթ իտիւրէք,
րէմիւի վէտապլը իֆա իթմիւ, մէ պու սը-
բատա պաշ վէքլի վէ խարիւհիէն նապլըը
բաալար հապարաթլը, Նո զուրը հիւմանու-
տա մէվճուա պուլուհուուչ, վէ Տօրմ-Պարդ-
էնէն ազտիթլի, քէնթալիւրի Օաշխան իյ-
սալի միմուր օլան մարօրա բաթլիւ օլմէւն,
վէ վարօր Գարաաւոնիւկ միւթլի վէճիճիճն

ազիւնթ խոխոյ, ժեննէրալ Թօթթըլպէն տախթ
արտապահեա սիւաւոր օլաւարազ, Մ. Օնու մաս-
նէթինտէ օտուղու ճպրտէ, Պապոր Ալիինէ
էնէլի, պաշ զէքիլ բաշա Նապրէթէն բիրնէ
պիլոր վիզիթա վիրտիթուէն ստեղա, խարնէ
ճինէն նէգարթինէ կիթ մշ, զէ պաշ զէքիլ
բաշա Նապրէթիլոր տախթ պիլոր ազ միւսա-
տէնթ իշկարթիթ միւշարիթէ յանաե կիտաե
բէշ, խարթճինէն Նազըրթ բաշա Նապրէթիլ
էրկ ժէննէրալ Թօթթըլպէն զէ Մ. Օնու
ազիւնթինէ պիլոր խալլէ միւստէթ միւզգ-
թէրէ ճէրէնէն իւլէվի, զէ ժէննէրալ Թօթթ-
ըլպէն ազաւա իւլէրի աշիւմթ իթ մշ տիլոր

Կրան տիւզիւ միւսարիւէ յ՛, մահէթի
էրքեանը Հարպըլլա պէրասպէր ազիւէթ
թմէլէ, էրքեանը Հարպ Րէյսի մէնէրալ
նիւուզիէնքի տախի պիւրիքտէ կիթ միւ
լիւտուռնան, էրքեանը Հարպ Րիւսասէ-
թիէն մէնէրալ Խմէրիթիւսքի թայէն գը-
նուր տար :

Կրան տիւզ շխտիկէ գատար ծեներայ
անի ֆէրլիգ ըրիւթս սնին հայի իքէն,
իւք ըրլիք բառց պիտանըն պլրիւնին կիւնիւ,
բառաւորի իմլըրաթիւր Ալէքսանտր հայ-
էթլընի, քէնտիսին պա թէ կիւրպի ֆիտ
արեւալ, եանի միւլիւրլիք ըրիւթս սնին
կփփիւն իմ միլ տոտղաւնու թէ պլիւլի կյն-
էն տրի :

Միւստիւն յէ հմէրիմ ինքիւ, ընթացաւ
ընտա ալիք գաջ ետվերի Հարպ պուրուն
ուզու հալտէ, Կէջն հուսաւ իրթէսի
հէնի Ժէնհաւ թօթ լապն իլէ պիլլիքթոյ
Միւստիւն : Ժէնհաւ պէոյիւք Մշտույնէ
պիլլի իրան տիւք Նիւգուա իլէ ապիմիթ
Իմըն ալիք :

Գոփադարանիս պտը դռնանտանը կրան
 լուգ Սել Նազդիթէլէրնէ տախի թարա
 լի խմբաբնօրդուն յիշտ մարնէլոյ, Էա
 միւշիւր բնթպէսի թէլճնէն օրունմուշ
 բար: Նիւտիւնէ գտարու Ռուսիտան բրնն
 լի խմբաբնօրդուն պաշգ մարնէլոյ եօգ
 լի: Էննէպի թէլնէրալորբունան ժե
 ռալ Մօլթէ, վէ Ամանիւն վէլիւ տհուր
 նն Ֆրէտէրթ Դարլը, վէ Ալիթրիւ
 լի աշուր բրնն Արշիւտան Ալիթրիւ
 լիւն տէլնէլ թարաֆնունտն բրնթպէ-
 մէլքըրնէլի հպիլգ պարունունտնտար:

Միամտիկ ժնեբայ Նիկոզօրիչէրիէ
իւի Սէն-Վլաւմիր Նիչանընը կրան
յոծոն , զըլըլարըլա պէրապէր ին
ւնուը տուր :

Բանագրւեա միշտնայիթիյէ Եւ-Սթէ-
նոս օրտուտւնտա պոլլունան Բուսիս
պիթանընա պիթ խալլի իրիթպէ վէ նի-
լիթ վիրիփիլ օրտուգունտան, պունիս-
բօթիս իլ պէքլնիլքաթ իթիլ: Թօք-
դօմանտանը ժնէլքալ Մասալքիեթ
նա գլիթիթիթը իրիթպէսի իթա օլուն-
նա Եւսթիլ:

Յայտար իրթէսի կրեւնէ Դճ-Ս չէ ֆա-
տա վազուռ պուլան բէսի կէշտաւ,
ֆՅՈՒՍ քատար Բուսիտ ապերի շարդար
լիւնուռ զուպ, կրան տիւզ Ներչուր
լիւթլի բիտաբիլի մէ փաւտիւն թէշ-
լիւթիւ զուտուռ Նըաֆ տայլիւնին օր-
քատա կէլիւլ, վէ հեր պէսի բուշն պի-
րաթիւթ վէ յափուռ վէ նէ ֆէր ետեռնի
լ իսէրէք, պուլապտա պիւր Նուլթ ի-
լ իթիւլ, վէ պու պըրտա րապիթ պի-
սի ու ինթիլպան տայլիւն թիսեթ
լիւթիւ եօլու պազը վէստեա վէ թէն
լիւթ լիլ տիւթնն սոնդա, բէսի կէշի-
պալալիւնադնէն էմի փիւթիւ տիւր: Վէ
լ էմիւրտէ թիստէ ապալալը, տըպա

Դատա քերտէք, գաղտն մէ սոյնը հարող
 լաթնը օրտաղու հայտն, գօշարաղ կէշ-
 ր աղը: Պատէ հու 16 պաթարուն թօր,
 նանտէ Պատա Կիւրաի ալալալալ կէշ-
 ր սօհր: Քէսմի կէշիտ լճրա օրտնտուգ
 սօհր, միւտարիլէյէ կրան ալալ քա-
 օրտնէ օրտուգու Տաւտանի Աւաքել պէ-
 րանտէրինտէ պիւր պիւլլիւք զիւտաթիթ
 ալալալ պալալունտէ, մէ լանտէ սաշի-
 վէտա կիլիտիթունէ քիւր, քէնտի
 օրտնա րաքել օրտնէ սալր:
 Նալի կէշիտալ պալալունտէ օյանտա
 քէնտէ

յայտար իմ, օ սրբատա Այ-Սթ ֆանոս իմէէն սինտէն ֆէնէրէն իթթ իսպիլնէ գաւար տէնիգ քէնարընա տիգիլիլը, վէ վաւթորտն կէշտիկի սըրատա, կրան տիգ ճայրէթ իթրէգ արտանա մախսուս օլան մաւնէն շըգարազ, վէ մէնալի սալախարազ, աղէթըլլէ պիր տահա վէտա իլլէմլէ տիր: Նէ ֆէրաթ տախի պուշա մուգապէնթէն շըգարազընա հովաքա աթարազ, էնյաւարդ կրան տիգ տէյու սէլամաթ մէֆլորարը: Թէմի կէշտաէ Ալմանես սէֆլորարէն ըջոս հալլէթէրի տախի պէրապէր պէրուշուզ, կրան տիգ ին պիրթըտէ Յէրթընիլլէթէն կէրիլլէր, վէ ազշամ իտաւընըր կրան տիգ, Ալմանես սէֆարէթ-մանէսինտէ իթմիլէ տիր:

Հիւմաա Իրթէսի Կիւնիւ Խարիճիեէ
Ապրրը Սափիւթ Բաշա Հապթիթէրինն
Ե-Սթէ Փանտա աղիմթիւտէ, Կրան տիւգ
յիգօլա, Խալէֆի ժէնէրալ Թօթլըպլէր
աշտի միւշարիլէ յէէ Թագտիւր Իլէմիւ տիրու

Այ-Սթէֆանոստա գաւառ պիւրիք գա-
լիթան իշխնոէ, թէքփորտաղընաա պո-
ւնան ասաքիվին գօմնետանլըղընա թայ-
ին ուլեանադ բրէն իշօէն տը Լայս-
էնպէրի իէ բրէն Ալքասնոր տ'Օլաէն-
ուրի տախի պուլունմագտա տրը :

Բաագաւեանն եարը կիճէսինտէ իճրա
որկէն գուտոասը շէրիֆ, Այ-Սթէֆանոս
ուն Բում քրկաէսինտէ, Բում աստաթը
հանիէէսի իւզըէ իճրա օրունմուշ տոր:

զիմէ գարիւնէ տէրէ Լքսէր խանէնէր գան-
 նիւնէր իլէ տօնաթիւրմը, զէ սօգազար
 նըրն ֆէշէնէր իլէ թէշէն գըլնիւն
 րը: Քիլիսէ, ասքըր զէ Եւրի Էնսիլի իլէ
 շնծախընձ տօլու րուսպ, իճրսցիլ այլն-
 ն տօնոր իրան տիւզ Նիգօլու սլր խայ-
 գտայիլ անա զիւնաֆէլի վիւրն, տիւն:

ժեննրալ Կուրգո, ժեննրալ Միխայլովիչ
 ժեննրալ Բուսնցքիեէ գնդաւոր իւնմա-
 վիրիւիշ տիր : ժեննրալ Թոթըլպէն,
 չիբը Սգօպէէ ֆինէերնէ ժեննրալ Վէ-
 ֆելնիշ, ուղտարմանն օրտու գօմանտանը
 իւննի իյէմիշ, վէ անճա գեննրալ Բա-
 սպէէ ֆ Նըննը ֆըրզա գօմանտանը լըզն-
 ա իազա օլտնուշ, վէ Պալզանը միրուր
 ն, իմըհարթօր թարափընտան քնտա-
 ճն մուրասա ալիւ գըլըճ կէնտէրիմիշ
 ր :

Տէրիստատէթ տէ պուրունաւն Բուսիանըն
ինա սէֆրի Մ. Շապուրեֆա, վէ Մ.
խաօփուն զայլուպէթ ինտէ մաղանաթ=
զարդը խաճէք օրան Մ. Օնուէա, տէվ-
միւհալիլի ինվանը իթմ օրունոււ,

— Բուսպարն զալլինճէ, Պալքանտա
հոբ Իտն ի իմիկալն ոտբէիք վէ է-
միկէնի, միւպալնադա իտիմիկ տիբ :
վէ քի իմիկալն մէքիբուան մէմճնու
ուղտ մաճկտտ, աճճդ չուրտա պուր-
պարն էնիկէմիկ Բուս գարադուա
լուտուգոնտան, մաճկի մէքիբուան
արբն էնի տիմիկալստան ալնիմիկ սի

[illegible][illegible]

րազ ։ խալի էշասա Բոթլուլուպ ։ պի
 չօգ տախի պարութ պուրնմուզ տուր ։
 Զապլթա միախրիկին էմրի մոճխլինճէ ։
 Էտուրնէտէ պիթիւ տիւքքան վէ մալա-
 զաղար ։ կէնէ բճնճէխնէ կիւնիտնէ
 րազղալեանք իւշիւնի կիւնիտնէ գա-
 տար գարանմը տըր ։ (1. Հերետ)

— Միւռթմէսայի Ամբրեզա սֆորի Գ. Մայնար հազրէթէրի, էփէլիսի կիւն Տէա-
առչ նամ Ամբրեզա գարալու սֆորնէսնէ
դաքիւն Սլանիէն ազիւթ իյէմի տիոյ

— Որքան վազը թռան պերու նավի դասը
ուսույ, պուս կիւնէրտէ քէսպի սընէնթ իթ
իշ օրան Բուսիա սէֆարէթի մասնաճաթ
իւզարդ Մ. Նէլիտօֆ, պուս կիւն սէ
ուսէն իւրօրաճա ազիմթ խոիտօր :

— Այ՛նչն ճումա իրթէսի կրննա պուշ-
այ երկրիւ օլտուղու հայտէ, թունատան
էլիքտէ օլան Պիլպառ նաթ իւրաննա կէ-
սիկնին դարտանը, կէմի Պողազ իշինէ կր-
կի յըրատառ ոււթուրա իլէ պօղազընը
էսիպ քէնտու քէնտուլի թէլէ ֆ իթմիլ տիրու

— Մալը պիճէսի սաաթի իբի իւշ սուրա-
նտա, Պիւրիքտէրէ իկէ Սարը-Կար թա-
սփարընտա տէրինտէն օն օն պէշ թօր
տասը իշխովիսի իւզէրնէ, օ ճիւղար
էրէլէրտէ արամսազ օլան ասաքիրն Նա-

[illegible]

— Այդրիկն օն տէօրութեմիւ բազար
 Թէ՛ տի կիւնիւ , խոյժալ օլունան զայսա
 Լին մեզ տարը , 6234 զորուչա պալիդ
 Նը, տուր :

— Ուսկիւնսն ի թխարէն խթանալու
ն էտրիւնէ դատար քէլ էզզէլ բութա
թաթիլէ՛ճէլ ին՛ ընտէն հալիւնէ իւան
ըրից :

— Գալաթիստա Մէհէմէտ Աւի բաշա
նընտան Կիւզէլեան Միւսիւ Բիւրիէն օ-
սը ալթընտա սուրունան սկըմաղսաթ
սուրունան սկը գոշ ալ մուգատտէմ
թըրըզ գումասնեսալը իսթիճար ի-
գ, օրասան կիւեան Փըշմըրքէ կուէ-
նէր կիպի սկը գաշ Փըշը սա կէթի-
նէր, վէ սաշարար քէնտի սալ չի-
լիլիկի իճար իթմէ, չէյլէ ասլ, տիւ-
նըն իւզէրիտէլի թմետու սկը չոք-
նիլ չալարագ սկը բարմագ գալնե-

Գրառարար, այսպիսով, վե՛րազայախանքն
 խնձի կելեւիւր, մէկքիւր, օտաւա քիւռե՛
 ին ունեւորուել վազքեթ թ՛օնօղու պիւնսլիւ
 ունեւորուել վազքեթ թ՛օնօղու պիւնսլիւ
 գարաւաւաւաւ քիւնսլիւնքեթն ունեւոր
 արարել գրաւաւաւ շաւաւաւաւ արարել
 օտաւաւաւ կելեւիւր անաւաւաւաւ օտաւ
 շաւաւաւ թ՛օնքիւն ուն, օտաւ աշ լեւաւաւ
 ուն, շիւնեւիւր կելեւիւրն ունեւոր, վե՛
 արարաւաւ լեւաւաւաւաւ ունեւոր մէկրաւ օ
 ւնեւորաւ լեւաւաւ լեւաւաւ

[illegible]

Ինչպիսիք է՝ հազրթիքի բոլոր նշ-
 թի լինել Բարխաէ թէչքիւ խոնէք
 իննստ մէտուր օլտուգ արքեստան
 ասան տալիս Բարխաէ կիտնէնքէր սիր։
 Ալէ-Ռադուը չիֆթիկի թարափը էչ-
 հազրէթի Բարխաէնիւն մի հաճիրի-
 տխտիս վէ իննստ պալլուրմաղլէ ։ ա-
 ի մի հաճիրին թաղսիմ վէ թէչքի
 օլնի տաթընը իթմ իյն մէք իւզըէ պիթ
 իոն թէչքի օլտիտուղլունու Լէվրէթ
 ու Եաղրիոն ։

ԼՕՐՏ ՊԻՏՈՆՆԻՆԻՆ ԵՄԻՐՈՒ

(Տիւնքի նիւթի միջոցն պաշտոն)

«Չէնտ կիւն սօնրա, խարիճիւն նազըրը, պազը շարալարտան ետսօտ էրպապը տիգգաթըն նազարընտան սաւլա զայալ օլմաեան պազը ալեամէթէր-տէն միւզթարըպ օլտուղու հալտէ, մարտըն օն իւշիւնիւ կիւնիւ, վիշն նաւտա մուգիւմ ինկիլթէրա էլիսինէ շու աթիտէքիթ Թարիւրաթը կէօնտէր-միշ տիր. չէօյլէ քի, «Մահը հալին 8 թարիւրիլէ կէօնտէրտիկիւմ Թարիւրա-թըմա միւթալիք օլարազ, բէճա ի-տէրիւմ գաթը Ասլանէլէրինիզտէն քի, մահը ճարինին 9 թարիւրիլէ գօնթ տը Պայսթա կէօնտէրտիկիւմ պիր նամէտէ միւնտէրիւ պիր քըզըրաեա եանլը մա-նէա վիւրիւմսին իշին, ինկիլթէրա հիւ-քիւմէթի նամէնա օլարազ գօնթ Անտ-րասիւնէ մալիւմաթը աթիւնէ իւրիւնի-նիզ չէօյլէ քի, հիւքիւմէթի միւշարիւլ-հա գօնկրէեէ տալիլ օլմազտան էվլէլ, շուսնա անլաթմազ իսթէր քի Ռուսիա իւ-տէվլէթի Ալիեէ պէյնիւտէ ազտ օլու-նան մուհէտէնին պիւնիւմէ մատտէ-նէրինին գօնկրէեէ արզ օլունմասընը թալէպ իթմէսի, մէվաւտը մէզքիւրէ-նին հէր հալտէ գօնկրէտէ թաստիգ օլունմասը իշին օլմաեալ, իլլա պու-մատտէլէրին, տիւնիլ միւթալ էլիթէ թա-րաթընտան րէտտ վէ եա գապուլ օ-լունմազ իւզը, թահթը թէզէքիւրէ-ալընմասը իշին տիր:»

«Պիր ազ սօնրա, բրէնա Կօրչաքօֆ-տան, մարտ 17 թարիւրիլէ վէ լօրտ Օկիւսթիւս Լօֆթիւս վաթթաթը շու աթիտէքիթ թէլէկրաթիւսի ախը իլլէտիւք: Եւթլէ քի, «Գօնկրէնին իւ-թիմաի հազգընտա, լօրտ Տէրպիլ թա-րաթընտան գօնթ տը Պայսթա արզ, վէ լօրտ Օկիւսթիւս Լօֆթիւս մարիթէ-թիլլէ պէնտէլէրինէ տալիլ թէպիլ օ-լունման թահթըրաթա ճէվապէն, Ռու-սիա իւտ տէվլէթի Ալիեէ պէյնիւտէ ազտ իտիլէն մուգաւտտէմաթը սուլ-նի եէ ահմամէսինին թէքիւլ սուրէթի, գօնկրէնին իւթիմաիւտէն էվլէլ տիւ-նիլ մուգաւտտէմա թէպիլ քըլընա-ճաղընա, վէ գօնկրէտէ հէր տէվլէ-թին սէրպէսթէ հիւքիւմ վէ հարէքթի իթմէքիլէ հազգը թէմալիսի պուլու-նաճաղընա տայիր, սիլլէրէ թէլէմիւթ իթաթը խուսուսուստա, գաթէն գօնթ Եւսթիւթ մէմուր օլմուշ օլտուղու հալ-տէ, պէնտէնիզ տալիլ թէլէմիւթը մէզքիւրէնի թէճտիւտ իլլէրիւմ:»

«Պէնտէնիզ պիր տիւրօմաթ տէյիլիւմ, միօրտար (կիւլմէք), վէ ինթիւսալ տըր քի, պիւշ հաթիւսի պիւթարաթ տա-լիլ տէյիլիւմ, լաքիւ իթիւթաթ իտէրիւմ քի, պէօյլէ մուհիւմ մէսէլէրտէ պու-կիպի էվրազլարըն մանէաթ աշիքեար օլմազ լազըմ կէլիլ իւքէն, պէնտէնիզ պուսնու օ գապիլտէն պուլմաթը: (Ալգըլաեքըլար:) Չիւնքի բրէնա Կօ-րչաքօֆուն մէզքիւր թահթըրաթընտա միւնտէրիւ օլան մուհաքէմէ վէ հա-րէքթի սէօղիւնէ տիւրիւ տիւրիւ մա-նէալար վիւրիւնպիր: Պու թապիրին մանէաթ պիւսպիւթիւն գարալըգ-տըր: (Ալգըլաեքըլար:) Տէլի չէհրին-տէն սատըր օլան քիթիւնըն մանէաթ պիլէ պու գաւտար անլալըմազ, վէ պու-նուսլա պէրապէր բէսի օլմազ իտի: (Ալգըլաեքըլար:)»

«Պիւնալն ալէյ ինկիլթէրա հիւ-քիւմէթի, մէզքիւր թահթըրաթ տան մէմիւտն շարալարազ, մահը մէզպու-րուն երիւրմի պիրիւնի կիւնիւ, խա-րիճիւն նազըրը, գօնթ Եւսթիւթ շու աթիտէքիթ նօթաթ իրալ իլլէտի: «Մահը հալին օն սօգու զուստ:» ին-կիլթէրա հիւքիւմէթիւն թէպիլ չէն-բրէնա Կօրչաքօֆ թարաթընտա մէ-մուր օլտուղունու թահթըրաթա, հիւ-

քիւմէթի միւշարիւլէյ հա քէսպի վու-գութ իլլէտի: Ինկիլթէրա հիւքիւմէ-թի, սէրահաթէն պէեան իթիւլ օլտու-ղու մէսէլէրին թէքիւր իտէմէզ, եանի Ռուսիա իլէ տէվլէթի Ալիեէ պէյնիւ-տէ ազտ օլունման ահմամէսին քիւթ-ֆէյի մատտէլէրինին գօնկրէեէ արզ օլունմասընը թալէպ իտէր, վէ պու տա, հէր հալտէ մէվաւտը մէզքիւրէնին թաստիգ օլունմասըն իշին օլմաեալ, իլ-լա, տիւնիլ միւթալ էլիթէրա անլէրի-րէտտ վէ եա գապուլ խուսուսուստա տարիզ ու աւիգ թահազըզ վէ թէքիւլ ի-թմէլէրի իշին տիր, ինկիլթէրա հիւ-քիւմէթի, բրէնա Կօրչաքօֆուն շու իթաթէսին, եանի գօնկրէտէ Ռուսի-անըն եախօտ սայիր պիր տէվլէթին սէրպէսթիլ հիւքիւմ ու հարէքթի, մուգաւտտէմէյի սուլհիւն իլէ մահաւտ-գըլընմասընը գապուլ իտէմէզ: Հիւ-քիւմէթի միւշարիւլէյ հա շուսնա տալիլ պիլմէքիլի արզու իտէր քի, աճապա Ռուսիա հիւքիւմէթի, մուհաքէտէնին թէքիւլ սուրէթի տիւրիւ տէվլէթիւրէ թէպիլ իթմէք իսթիւմէսիլլէ, մէզքիւր մուհաքէտէյի, թահթը թէզէքիւրէ-ալմազ իւզը, տիւնիլ սայիրէնէ թէպ-լիլ իթմէքիլի միւսալիլ մի թութ-մազ տա տըր:» (Ալգըլաեքըլար:)

«Պունտի իւզէրինէ գօնթ Եւսթի-լօֆտան շու աթիտէքիթ ճէվապը գաթի-յի ախը իլլէտի: «Մահը հալին 21 թարիւրիլէ աճիլ-լէրինէ արզ իլլէտիլինիզ մէքիւրալուն մէալի միւնտէրիւնի, տէրհալ բրէնա Կօրչաքօֆա թէպիլ իլլէտիւմ: Բրէնի միւշարիւլէյ հա օլ պապտէ ալտըլըմ ճէվապա կէօրէ, Ռուսիա տէվլէթիւն գօնկրէ հազգընտա քէնտիսինէ հար-իլլէտիլի սէրպէսթիլ հիւքիւմ ու հա-րէքթի թէս տիւրիւ տիւրիւ մանէալար վիւրիւն օլտուղունտան, Ռուսիա գա-պիւնէթօսու մէզքիւր թապիրին մանէա-սընը շու վէճ իլէ թայերին իլլէմիշ տիր, Եւթլէ քի Ռուսիա տէվլէթի, տիւնիլ սայիրէնին գօնկրէտէ թահթը միւշաքիւրէնէ ալընմասընը լազըմէտէն աւտ իտէմէքիլի շու եա պու մէսէ-լէլէրի արզ իլլէմէլէրինի գապուլ իթ-մէսիլլէ պէրապէր, պու մէսէլէրին միւշաքիւրէնէ մուքաթաթ վէ եախօտ աւտէմի մուքաթաթ հազ-գընը տալիլ պիլլաթ քէնտիսինէ հար-իլլէքտէ պուլունմուշ տուր:»

«Իլլէ ինկիլթէրա տէվլէթի պու-ճէվապա եալընը պիր եօլտա մանէա վիւրէպիւր իտի: (Ալգըլաեքըլար:) Եւթլէ քի Ռուսիա տէվլէթիւնին գու-լանտըզը իտան, հէր նէ գաւտար չա-թալ մանէալը օլա, շուրաթը մալիւմ վէ միւնտէլէմ տիր քի, հիւքիւմէթիւն պէյնիւտէ թապիլ օլունման մուխա-պէրաթըն նէթիւնի, ինկիլթէրա-նըն գօնկրէեէ տալիլ օլմազ իւզը, միւնտէրէտ գապուլ օլունմասընը պէ-եան իթիւլի պիր շարթա, Ռուսիա թարաթընտան րէտտ ճէվապը վիւրի-մէսինտէն իպարէթ գալմըլ տըր: (Ալ-գըլաեքըլար:)

«Եւսթիւթ, միւրտար, էկէր միւ-սաւտէ իտէրէնիզ, 1836 վէ 1871 սէ-նէլէրի ահմամէլէրինէ վաղը իմալ իթմիշ օլան Ռուսիա տէվլէթիւնին, գօնկ-րէնին թէքիւլ վէ մուսլիմէսինէ հա-վալէ իթմէք իսթիւմէսիլլէ Ու-Սթէ-ֆանօս մուսլիմէսի հազգընտա պա-ղը միւնտէլաթ պէեան իտէրիւմ:»

«Իշպու մուհաքէտէ, միօրտար, շու էանտէն եէտիլիգտէ պուլունմազ-տա տըր, վէ պէնտէնիզ մատտէ պէ մատտէ պու մուհաքէտէյի գրիթիգա ի-տէճէք տէյիլիւմ: Անճազ պազը մու-հիւմ քըզըրալընը իշար իթմէքիլի լազըմէտէն կէօրիւնիւմալար, չիւնքի-կէր քըզըրալը մէզքիւրէնէ շու սը-

րաւտա թէմալն քէսպի վուգութ իթ-նէճէք օլմաեալ, պունտըն նէթի-ճէլէրինի, վէ հիւքիւմէթիւն, իթիւլա-ղընը լազըմէտէն աւտ իլլէտիլի թէլա-ղիւր վէ գաւտարալը պիւթարաթանէ մուհաքէմէ իտէմէքիլի:»

«Մուհաքէտէյի մէզքիւրէ 27 եա-լստ 29 պէնտտէն իպարէթ օլուպ, պունտն սըրֆ իսթիլալա տայիր օլան պազը պէնտէլէրինտէն մատա, տիւրի-րեալ քիլէ պէնտէլէրի, 1856 վէ 1871 ահմամէլէրինէ մուշալի տիր: (Ալ-գըլաեքըլար:) Մէզքիւր պէնտէլէրին հէր պիրի, 1856 վէ 1871 ահմամէլէ-րինին նազըլ տիր տիւմէ, չիւնքի պու-լուլէթ պիր ալ սէրթ տիր, վէ էկէր մէմուլիմիլ իւզը, Ռուսիա հիւքիւ-մէթի Ալ-Սթէֆանօս մուհաքէտէսինի գօնկրէեէ արզ իթմիշ օլա իտի, պու-հալտէ 36 վէ 71 ահմամէլէրինի Ալ-Սթէֆանօս ահմամէսի արաւսընտալի միւշաքէտէլէրի, 36 վէ 71 ահմա-մէլէրինին նազըլ ահմամէ մազմըն-տա աւտ իթմէյիլ, իլլա Ռուսիա հիւքիւմէթիւնին միւթիւթէքիլէրի թա-րաթընտան պիրէքէրալը միւնտէլէթ-քէտարանէ իլէ թէտըզ օլունմազ իւզ-րէ, հիւքիւմէթի միւշարիւլէյ հա թա-րաթընտան արզ օլունմուշ պազը թէք-լիլէր մուգաւտտա աւտ իտէր իտիւմ, վէ ինթիւսալ տըր քի թէքալիլի մէզ-քիւրէյի գապուլ իթմէք, մուքաթը-զը մաւալաթ վէ քիլիտէլի կէօրիւ-նիւր իտի:»

«Հալ պու քի պիլ, ինթիւն մու-խապէրէ իտիլիլ, վէ քեալիլին կիլ-լի թուլուլմուշ, վէ հաթթա հիւ պիր պէնտիլին պիւթարաթ տէվլէթիլէ պիլ-տիրիլմէսի, Ռուսիա տէվլէթի թա-րաթընտան Պապը Ալիեէ թէպիլ Ե-տիլիլ օլան շու Ալ-Սթէֆանօս ահմա-նամէսին ումուլիլէթ նազըրըլա-թէտըզ վէ թէքիւլ իւ-լիւմ: (Ալ-գըլաեքըլար:) Պիւթարաթ տէվլէթիւր, Ռուսիանը միւթիւթէքիլէրի իտիլէր: Տիւնիլ միւշարիւլէյ հալմիւն իթիւթա-զը օլմալը օլա իտի, Ռուսիա քէն-տիլին պիլիւք թահալիլուրալընը մէվըքի ինթաեէ գօնտալ իտի, վէ պու տէվլէթիւր, Ռուսիա տէվլէթիւնին 1856 վէ 1871 ահմամէլէրինէ մէր-պուլ օլտուղունտա տիւնիւմէսի իտի-լէր, տէվլէթի միւշարիւլէյ հա իթ-թիլաթ իթմէք իտիլէր: (Ալգըլաեքըլ-ար:)

«Էվլէլ էմիլտէ, Սլ-Սթէֆանօս ահմամէսի, տէվլէթի Օսմանիէնին Էվլէրա գըլաթաթա մալիլ օլտուղու մէմալիլ թէքիլիւն մահվ իլլէմէքտէ տիր, վէ Պուլաթիլիւն նամը թահ-թընտա օլարազ, էօյլէ պիր պիլիւք իմալէթ թէքիւսի իթմէքտէ տիր քի, պունտա Պուլաթ օլմաեան պիր չօգ-ճիս սաթին օլուր: (Բէք ալտա:) Պու իմալէթ թա Դարա տէնիլ գըլաթը-նա գաւտար միւթիւթ օլուպ, պահըր մէզքիւրուն իմալալընը քէնտիլնէ ի-հազ իթիլիլ միւթիլի, տիւրիլ թա-րաթիւտա տալիլ Պալար տէնիլիլին թէքըրալընա գաւտար թէմալիլ օլու-նաթազ, սահիլի մէզքիւրուն իմալ լալընը տալիլ քէնտիլնէ հար իլլէ-մէքտէ տիր:»

(Տէվալ:)

ՄԵՐՈՐԻ ՊԱՆԴԻՆԻՆ ԳԱՐԱԶԷՏԷ ՕԼՄԱՍՐ

Ալլէն շարչէնիլ կիւնի, սաթ պէ-ալիլ սուլարընտա, թէքալն վարօր-ընտան պիրի, Ռուսիա քիլէրինէ օն տա-զըզա մէսաթիւտէ վաղը իլլալա նաթ պուլունտէն թապալնա միւնտէլ արզընտա տէվիլ ալլըլ, թէլիլէթ տէ պուլունտուղու սապալիլ իտալիլ արընը: Քիւլիկեար զալէթ իտիլիլ, վէ տալ-լալար օլ իտիլիլ տէ պիլիլ օլտուղուն-տան, վարօրուն հիւ օլմուլ իտի թայիլիլ

իլէ եօլունտարն գուրթարալար իշին, պուլունտա պիր շարչ պուլունտազ միւթիլն վէ միւթիւտալիլ օլմալարը մալիլ օլտու-ղունտան, հիւքիւս տիւնիլ վէ հալմիլ թի-նիսպիլիւտէ թէլիլիլ իթմէքտէ իւ-քէն, պուլազա կիթմէք իւզը, մէզքիւր վա-լուր թարաթընտան հարէքթի իթմիշ պիր սանտալ, տալար կիլիլ տալարալ արա-սընտա կէօրիւնէլէլ, իտալմ վէ թիւթիւ-ան պիր թիւ մահ մուգաւտտէմ քիլիլիլ չէմ օլունտան միլիլն վէ սալլալ գօնա-ղըն էօնիլնէ պիրիլիլ: Պու սանտալ պիւ-լիւնէլ օլտուղունտան, Ռուսիա գաւտար տէնիլէ տաեանալիլիլ իտէ տէ, էօրէք թալարալընա կէրէյի կիլիլ եազըլալը, վէ իշինտէլ թայիլ իտէ, պիր տիւնիլնի իլէ իւք քիւրէքիլտէն իպարէթ օլտուղուն-տան, պունտարըն տալ կիլիլ եէլիլիլիլիլ թա-րաթընտան արաւսընտան սանտալ գուրթարալիլիլ թալլը պէ-լիլին խարիճիւտէ պիր քէյիլիլ կիլիլ կէօրիւնիւր օլտուղունտան, պունտա թալ-ֆէսիլլէ պէրապէր զարգ օլմուշ նազըրըլա-լա պազըլմազ տալ իլլէն, թալիլիլ զալ-րէթի քիլիլէլալտէսի մի, եօգա սուլար մը եարալը իթիլ, հէր նաւըլա սանտալ թալարըն էօնիլնտէլ թէլիլիլէտէն գուր-թուլուպ սէլալիլ չըգտը: Պիր միւնտէլ-սան, եանի սաթ իւշ պուլունտէ տէօրթ սուլարընտա, թէքալն վարօրալընտան թիլ պաճալ պիլիլ պիր վարօր, պուլազա գուհուր իթմիշ օլտուղունտան, թէլիլիլ-տէ պուլունտան վարօրուն իտալտընա կի-տէլիլիլ զանն օլունտալլէ, իտիլիլիլ իտէ-ճիլիլ մէսէլլէթ օլտու: Չի քիլիլ քի իւշ անալարընա միւշապիլ օլան գօնա պիր վա-լուր, թէլիլ գալաթընէ էօնիլնէ գաւտար կիլիլիլ տէնիլն սանտա, կէրի տէնիլալ, պա-զազա իշիլի կիրտի: Պու քէյիլիլիլ թալիլիլ տէնիլիլ սէլիլիլիլ հալմ օլունտալ իտէ տէ, իւշ պէլ տազըլա սան-րա պալիլիլ թալը իթիլ ինկիլիլ վարօրու պուլազա չըգտըլ, սալլալ մահիլիլ մազ-սալտէ կիլիլիլիլ միւշապալէ օլունտալ-լա, պունտա թայիլ վէ եօլունտար իլէ պէ-րապալ թէլիլիլ տէ պուլունտան սալիլիլ իւշ վիլը վարօրուն իտալտընա կէլն գօնա պիր վարօրուն կէրի տէնիլիլիլ տիւրիլ տիւրիլ մանէալար վէլիլիլ, իպիլիլ թէլիլիլ, պիլիլիլ պիլիլիլ եէն վէ քիւլ թուրա տէնիլիլ:»

Պունտն իւզէրինէ թիլ իւշ րօքթիւ տ-թըլընտա տուլունտալ օլտուղունտան, (ր-քիլ թէլիլիլ տէ պուլունտան պիր կէլիլին թայիլիլիլ գուրթարալալ իշին պիր ու-ճուստան իր պալլը օլան քիլիլիլ տիւք տիր,) Ալլալա տէնիլիլ պուլունտա կի-տիլիլ Օրաեա մուլալըլթ օլունտալա, մէզքիւր վարօրուն պիր տէմիլ իւզէրինտէ օլտուղուն հալտէ, տալարալըն կէլիլիլ կէրէ, կեալ պալաւտան վէ կեալ զըլտան տէնիլէ տալար, վէ կեալիլն սալ վէ սալ եալար օլտուղուն կէօրիւնտա: թայիլիլ իլէ եօլունտար տալիլ վարօրուն հարաքեա-թընա կէրէ, կեալ պալ վէ կեալ զըլ թարաթընա գալար, կեալիլն տալիլ արա-թապիր օլունտան հալարալար սալլըլ իտի: Ալլիլ գուրթարալալ իտէ, պարի եօլ-ալարը գուրթարալալ միւթիլն տէյիլ մի տէնու ճան գուրթարալալ շալալարընտան պիրիլիլ սիւալ օլունտա գաւ, տէօրթ պէլ տէպիլ րօքթիլ ալլալ, իւզիլեար բէք սէրթ օլտուղունտան, թիլ կէլիլիլ եէլիլ-տիրմէք միւթիլն տէյիլ տիր, ճէվապը ա-լունտը:»

Պու արալըզ պալընտա ինկիլիլիլ շալալ, վէ արգաւսընտա ուղուն պիր մու-լալալ, ուղուն պալիլ միւնտէլ տիր տէմ կէօրիւնտա: Պունտն թալար ու հարէք-թիլն վէ ալլէլունտա թէլիլ վէ էնտիլէ-սիլն պազըլընտա, կիւսա թէլիլիլ տէ պու-լունտան կէլիլիլ սալ սալիլ, վէ իշինտէ պուլունտան թայիլ իլէ եօլունտար բէտէր վէ եա գալընտալ, վէ եա էօգ էվալար կիլիլ կէօրիւնտալիլիլ, «պու դալ քիւմ տիր, պուլաթա իլիլ նէ տիր» տէնու շա-վունտան սիւալ օլունտալա, «պու ին-կիլիլ տիր, պիլիլիլ գալիլիլիլ տիր, պիլ-լէ իլիլ ալտէմ օլալ» ճէվալըլ ալընտը:»

Պէյլէ պիր գաթը կիլիլիլ թէլիլիլ իթ-մէք իշին, թարաթընա թէլիլիլիլ իլլէ-տիլիլիլ, կէլիլիլ նազըր օլտուղուն հալտէ, թիլ իլլէրինի պիրտէն գալարըլ, կիւսիլ եէլիլիլիլ գաւտար պալընտա վարօրալընտ կէօրիլնէ, պունտա սէլալիլ երինէ շա-վունտան սիւալ օլունտալա, «պիլիլիլ տիր քիւլիլ պալալ էնտիլիլիլ, իշինտէ տալիլ եալըլ իւշ քիլիլ օլտուղունտա կէօրիլիլ, իլլէ պու սանտալ պու տէ-նիլիլիլ տաեանալալ, պալիլ շալ զարգ օ-

